

Oamk Journal

Oulun ammattikorkeakoulun julkaisuja

Tämä on alkuperäisen julkaisun rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutukseltaan ja painoasultaan.

This is an electronic reprint of the original publication. This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä/Please cite the original version:

Niemelä, E. & Saarnio, R. 2023. Master-koulutuksesta ikäihmisten digipalveluiden kehittäjäksi. Oamk Journal 10/2023. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2023021727610>

Master-koulutuksesta ikäihmisten digipalveluiden kehittäjäksi

17.2.2023 - Niemelä Eija, Saarnio Reetta

Monipuolinen sosiaali- ja terveysalan ylempien ammattikorkeakoulututkinto-ohjelmien tarjonta Oamkissa, sen kehittämisenäkökulmat ja valmistuvien osaaminen ovat keskeisiä teemoja tässä kolumnisarjassa. Sisällöt ovat ajankohtaisia uuden Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen näkökulmasta vuonna 2022, jolloin ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot täyttävät 20 vuotta. Soten YAMK-tutkinnot tutuiksi -kolumnisarjaa jatkavat kirjoituksellaan yliopettajat Eija Niemelä ja Reetta Saarnio.

Ikääntyneet ihmiset ja palveluiden digitalisaatio herättävät monenlaisia ajatuksia, sillä niiden käyttö edellyttää ikääntyneiltä riittäviä digitaalisia taitoja ja osaamista. Digitaalisten palveluiden käyttö on toki lisääntynyt paljon viime vuosina ikäihmisten keskuudessa. Toisaalta ikäihmisten digiosaamista koskevat tutkimukset osoittavat, että ikääntyvät ovat digitaidoiltaan hyvin heterogeeninen ryhmä. Yli 65-vuotiaiden osaaminen voi vaihdella voimakkaasti kaikilla digiosaamisen ulottuvuuksilla.

Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta (2019/306) ohjeistaa julkisen sektorin tuottamaan palvelunsa ensisijaisesti digitaalisesti. Ovatko sosiaali- ja terveydenhuollon digipalvelut siis uhka vai mahdollisuus ikääntyvälle väestölle?

Teknologia ja digitalisaatio ovat vahvasti esillä sosiaali- ja terveysalan palveluissa. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen (Pohde) strategiassa palveluiden kehittämisessä huomioidaan teknologian mahdollisuudet. Myös ikääntyville suunnattujen palveluiden turvaamiseksi laaditun laatusuosituksen sisällöissä korostuvat digitalisaation ja teknologioiden hyödyntäminen sekä osaava ja hyvinvoiva henkilöstö.

Tuoreen tutkimuksen mukaan teknologian hyödyntäminen on tärkeä osaamisalue ikääntyvien hoitotyössä. Vaikka lainsäädäntö ohjaa palveluiden kehittämistä ja tuottamista digitaalisuuteen, tulee digitaalisille palveluille kehittää myös vaihtoehtoisia palvelumuotoja. Tärkeää on huomioida ikääntyvien heterogeenisuus ja esimerkiksi muistisairaiden henkilöiden mahdollisuudet käyttää ja saada palveluita. Oleellista on edistää digitaalisten palveluiden saavutettavuutta, ja sitä kautta vahvistaa eettisten arvojen, kuten yhdenvertaisuuden, tasa-arvoisuuden ja asiakaslähtöisyyden toteutumista ikääntyvien hoidossa ja palveluissa.

Jotta digitaaliset ja teknologiset palvelut ovat ihmislähtöisiä, tulee suunnitteluun ottaa ammattilaisten lisäksi mukaan myös asiakkaat eli palveluiden käyttäjät. Toimivien lähipalveluiden ja oikeanlaisen sisällön tuottamiseksi digitaalisiin palveluihin kehittäjät tarvitsevat kehittämistyöhön mukaan sellaisia sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia, jotka ymmärtävät ikääntymistä ja ikäihmisten hoidontarpeita.

Oulun ammattikorkeakoulun (Oamk) Master-koulutuksessa opiskelijan on mahdollista valita ja yhdistää opintoja itselleen sopivaksi kokonaisuudeksi, joka tukee valittua urakehitystä. Kliinisen asiantuntijan tutkinto-ohjelmassa (90 op) opiskelija voi suunnata opintojaan oman urakehityksensä ja kiinnostuksensa mukaan esimerkiksi ikäihmisten kotona asumista tukevien digitaalisten ja teknologisten ratkaisujen kehittämiseen.

Valitessaan 30 opintopisteen Laajavastuisen kliinisen hoitotyön asiantuntijaosaamisen kokonaisuuden opiskelija saa valmiuksia esimerkiksi itsenäiseen vastaanottotoimintaan. Opintojaksoilla opiskeltavat sisällöt, kuten hoidon tarpeen arviointi, ohjausosaaminen ja näyttöön perustuva hoitotyön osaaminen ovat hyvin sovellettavissa ikäihmisten hoitotyössä.

Pakollisten opintojen lisäksi opiskelija voi valita 5 opintopisteen laajuisen Kliininen osaaminen ikääntyneiden hoidossa -opintojakson. Opintojaksossa on mahdollisuus syventää ikääntymiseen liittyvää osaamista muun muassa ikääntyvän henkilön toimintakyvyn ja hoidon tarpeen arvioinnissa sekä analysoida ja arvioida ikääntyneiden hoitotyön ajankohtaisia haasteita ja tulevaisuuden muutostarpeita eri toimintaympäristöissä.

Ikääntyvien hoitoon ja palveluihin liittyvät opintojaksot vahvistavat osaamista käyttäjälähtöisyydestä. Lisäksi osaamista tarvitaan digitaalisista ja teknologisista ratkaisuista. Niihin osaamista voi hankkia valitsemalla opintojaksoja Hyvinvoinnin

digitaaliset ratkaisut -tutkinto-ohjelmasta. Vaihtoehtoisia opintojaksoja voivat olla esimerkiksi Terveys- ja hyvinvointiteknologia ja palvelunohjaus digitaalisessa ympäristössä (5 op), Digitaalisten ja teknologisten ratkaisujen soveltaminen ja hyödyntäminen (5 op) tai Digitaalisten ja teknologisten ratkaisujen tunnistaminen ja innovointi (5 op).

Master-koulutus antaa valmiuksia toimia kehittäjänä erilaisissa toimintaympäristöissä. Ikäihmisten digitaalisten palveluiden kehittämisen lähtökohtana on käyttäjälähtöisyys, joka on palvelumuotoilun keskeinen periaate. Digitaalisten palvelujen kehittämisen tueksi voikin valita opintojakson Palvelumuotoilu Sotessa (5 op), joka on ollut opiskelijapalautteen mukaan hyödyllinen ja mielenkiintoinen opintojakso.

Koulutukseen kuuluvat pakollisina tutkimus- ja kehittämisosaamisen 10 opintopisteen laajuiset opinnot. Opinnäytetyön (30 op) voi suunnata suoraan työelämän tarpeista lähtevään kehittämiseen. Tästä mielenkiintoisena esimerkkinä voi mainita Aija Kauniston opinnäytetyön. Kaunisto kartoitti ensin ikääntyneiden kokemuksia sähköisistä palveluista, jonka jälkeen hän tuotti prototyypin Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen (Soite) Digituki-verkkosivustoista ikääntyneiden asioinnin tueksi.

Alun kysymykseen, ovatko sosiaali- ja terveydenhuollon digipalvelut uhka vai mahdollisuus ikääntyvälle väestölle, näemme sen olevan mahdollisuus. Loppujen lopuksi ikääntyvien hoidon ja palveluiden kokonaisuus ratkaisee sen, ovatko hoitoketjut toimivia. Tähän liittyen tarvitaan osaamista juuri substanssiin eli ikääntymiseen liittyen, mutta myös vahvaa asiantuntijuutta digi- ja kehittämisosaamisessa.

Eija Niemelä

yliopettaja

Oulun ammattikorkeakoulu, Sosiaali- ja terveystieteiden yksikkö

Eija Niemelä (kuva: Oulun ammattikorkeakoulu).

Reetta Saarnio

yliopettaja

Oulun ammattikorkeakoulu, Sosiaali- ja terveysalan yksikkö

Reetta Saarnio (kuva: Oulun ammattikorkeakoulu).

Kolumnisarjan seuraavat kirjoittajat ovat yliopettaja, tiimipäällikkö Kirsi Koivunen ja yliopettaja Kati Päätaalo.

Kolumnisarjan aiemmat julkaisut:

- Männistö Merja & Kajula Outi: [Digitaalista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä palveluiden kehittämisen osaamista Master-koulutuksesta](#)
- Kiviniemi Liisa & Koivunen Kirsi: [Verkostosta voimaa sosiaali- ja terveysalan ylemmän ammattikorkeakoulutuksen johtamiskoulutuksen kehittämiseen](#)
- Niemelä Eija & Kiviniemi Liisa: [Kliinisen asiantuntijan tutkinto-ohjelmasta monipuolista osaamista joustavasti](#)
- Tapio Tarja: [Kestävästi kriittinen, reilusti eettinen – sitä on sosiaalisesti kestävä kehittäminen](#)
- Junttila Taina: [Oppiminen – onneksi se on jatkuvaa](#)
- Rautio Tarja, Xiong Essi, Viljamaa Sanna, Keskitalo Nina & Pietikäinen Anne: [Master-opiskelija syventää osaamistaan hanketoiminnassa](#)
- Männikkö Niko: [Sosiaali- ja terveysalan yksikkö yhteistyökumppanina – tuloksellista tutkimus- ja kehitystyötä](#)
- Kiviniemi Liisa & Jussila Aino-Liisa: [Laadullinen tutkimus osana tutkimuksellista kehittämistä](#)
- Jauhiainen Jukka, Männistö Merja & Paalimäki-Paakki Karoliina: [Älypotkupuuvuista saunasensoreihin – terveys- ja hyvinvointiteknologiaa moniammatillisesti](#)

- Hautala Eija & Ruotsalainen Heidi: [Yritys – meiltä saa tukea innovaatioiden kehittämiseen](#)
- Immonen Kati: [Näyttöön perustuvuus kulkee mukana läpi opintojen opettajasta oppiaan](#)
- Vanhanen Minna & Ronkainen Sanna: [Klininen asiantuntija tarvitsee kehittämistyössään pedagogista osaamista](#)
- Männistö Merja: [Hyvinvoinnin digitaaliset ratkaisut -tutkinto-ohjelmassa opiskellaan yhteisöllisesti verkko-oppimisympäristössä](#)
- Pääatalo Kati & Kiviniemi Liisa: [Työkykyjohtaminen sotealan johtajan kompetenssina](#)
- Tuomikoski Anna-Maria: [Digipalveluiden kehittämiseen tarvitaan monialaista osaamista](#)
- Koivunen Kirsi: [Master-koulutuksesta tohtoriopintoihin](#)
- Ruotsalainen Heidi & Kurttila Sanna: [Näyttöön perustuvan kuntoutuksen toteutumiseksi tarvitaan kuntoutuksen asiantuntijoita](#)
- Niemelä Eija & Hökkä Minna: [Palliativinen hoito – sydämen asia](#)
- Kiviniemi Liisa: [Mielenterveysosaamista tarvitaan](#)
- Rantala Arja: [Tutkimusmenetelmien opiskelu ja opettaminen englanninkielisessä kliinisen optometrian YAMK-tutkinnossa](#)
- Paldanius Mika & Holappa-Girginkaya Jaana: [Bioanalytiikan alakohtaiset YAMK-opinnot syventävät osaamista ja auttavat urakehityksessä](#)
- Schroderus-Salo Tanja & Jussila Aino-Liisa: [Kliinisen radiografian syventävissä opinnoissa hyödynnetään verkostototeutusta](#)
- Niemelä Eija & Saarnio Reetta: [Sairaanhoitaja kliinisen asiantuntijan urapolulla](#)

Lähteet

Kaunisto, A. 2022. Ikääntyneiden asiakkaiden käsityksiä ja kokemuksia Soiten sähköisistä palveluista – Digiopas Soiten ikääntyneille asiakkaille sähköisen asioinnin tueksi. Oulun ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Hakupäivä 20.1.2023. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2022112824687>

Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta 306/2019. Hakupäivä 27.1.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190306>

Männistö, M. & Kajula, O. 2023. Digitaalista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä palveluiden kehittämisen osaamista Master-koulutuksesta. Oamk Journal 4/2023. Hakupäivä 1.2.2023. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe202301276196>

Niemelä, E. & Saarnio, R. 2022. Sairaanhoidaja klinisen asiantuntijan urapolulla. Oamk Journal 10/2022. Hakupäivä 19.1.2022. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2022021819872>

Pietikäinen, A., Viljamaa, S., Keskitalo, N., Xiong, E. & Rautio, T. 2022. Saavutettavuus eettisenä arvona ikääntyneiden digitaalisissa palveluissa. Hakupäivä 27.1.2023. Oamk Journal 170/2022. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2022101361860>

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue. 2022. Hyvinvointi, terveys ja turvallisuus – yhdessä tehden Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen strategia 2023–2030. Hakupäivä 27.1.2023. https://pohde.fi/wp-content/uploads/2022/11/Pohjois-Pohjanmaan_hyvinvointialueen_strategia_2023-2030_Versio_4-5-2022.pdf

Rasi, P. & Taipale, S. 2020. Tuki, ohjaus ja koulutus – ikääntyneet digitalisoituvassa mediayhteiskunnassa. Hakupäivä 31.1.2023. Gerontologia 34 (4), 328–332. Hakupäivä 27.1.2023. <https://journal.fi/gerontologia/article/view/99601/57591>

Saarnio, R. & Päätaalo, K. 2022. YAMK-opinnäytetyöt – tutkimuksellista kehittämistä yhteistyössä työelämän kanssa. Oamk Journal 144/2022. Hakupäivä 19.1.2023. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2022092960466>

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2020. Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2020–2023 Tavoitteena ikäystävällinen Suomi. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:29. Hakupäivä 27.1.2023. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-5457-1>

Tervetuloa Soiten digituki-sivustolle. Hakupäivä 1.2.2023. https://www.canva.com/design/DAFBCI8uZ-M/rBOH7bIU9a8G-V49QkUOXg/view?utm_content=DAFBCI8uZ-M&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton#7

Tohmola, A. 2021. Gerontologisen hoitotyön osaamisalueet ja valmistumisvaiheessa olevien sairaanhoidajaopiskelijoiden itsearvioitu gerontologisen hoitotyön osaaminen. Väitöskirja. Oulun yliopisto. Hakupäivä 27.1.2023. <http://urn.fi/urn:isbn:9789526230917>

METATIEDOT

Tyyppi: Kolumni

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu

Julkaisunumero: 10/2023

Julkaisuvuosi: 2023

Tekijätiedot: Niemelä Eija, Saarnio Reetta

Oikeudet: [CC BY-SA 4.0](#)

Kieli: suomi

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2023021727610>

Tiivistelmä: Monipuolinen sosiaali- ja terveysalan ylemmien ammattikorkeakoulututkinto-ohjelmien tarjonta Oamkissa, sen kehittämisenäkökulmat ja valmistuvien osaaminen ovat keskeisiä teemoja tässä kolumnisarjassa. Sisällöt ovat ajankohtaisia uuden Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen näkökulmasta vuonna 2022, jolloin ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot täyttävät 20 vuotta. Soten YAMK-tutkinnot tutuiksi -kolumnisarjaa jatkavat kirjoituksellaan yliopettajat Eija Niemelä ja Reetta Saarnio.